

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Факультет іноземної філології

Кафедра німецької та романської філології

**КЛАСИФІКАЦІЯ ВИГУКІВ В СУЧАСНІЙ ІСПАНСЬКІЙ МОВІ
ТА МЕТОДИ ВЖИВАННЯ ЇХ В ДІАЛОГІЧНОМУ МОВЛЕННІ У
ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ**

Кваліфікаційна робота

на здобуття ступеня вищої освіти «бакалавр»

Виконала: студентка 4 курсу 481 групи

Спеціальності 014.02 Середня освіта

(мова і література іспанська)

Освітньо-професійної програми Середня

освіта (Мова і література іспанська)

Мазун Олена Вадимівна

Керівник: доц. Гончаренко О.М.

Рецензент: доц. Суворова Т. М.

Херсон – 2020

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1.ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ВИВЧЕННЯ ВИГУКІВ ЯК СЛУЖБОВОЇ ЧАСТИНИ МОВИ	6
1.1. Проблема визначення та походження іспанських вигуків	6
1.2. Критерії класифікації вигуків.....	12
1.2.1. Класифікація вигуків за семантичним критерієм.....	13
1.2.2. Класифікація вигуків за складом.....	19
РОЗДІЛ 2.ПРАГМАТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ВИГУКІВ В ІСПАНСЬКІЙ МОВІ.....	25
2.1. Вигуки у функції підтримання бесіди	25
2.2. Вигуки для встановлення контакту та розгортання діалогу	31
РОЗДІЛ 3.НАВЧАННЯ ВЖИВАННЯ ВИГУКІВ НА УРОКАХ ДІАЛОГІЧНОГО МОВЛЕННЯ В ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ.....	34
3.1. Роль вигуків в діалогічному мовленні.....	34
3.2. Методика вживання вигуків при навчанні діалогічного мовлення на уроках іспанської мови.....	39
ВИСНОВКИ	45
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	48

ВСТУП

Складовою частиною лексики, що дає нам змогу найповніше виразити свої емоції та є яскравим стилістичним засобом, безсумнівно, є вигуки.

Вигуки – це мовні одиниці, функція яких полягає в безпосередньому вираженні емоцій, суб'єктивно-чуттєвих реакцій і волевиявлень людини. Вони виділяються в мові своєю фонетичною оформленням, семантико-граматичною формою та специфічною комунікативною функцією. Вигук є незмінною формою, яка не підлягає жодному типу морфематичних змін, таких як зміна за статтю, кількістю, способом дії та формою; це група слів на які не діє жоден тип морфематичної варіації. З того моменту, коли іменник ¡hombre! або дієслова ¡anda!, ¡vaaya! з'являються у тексті у вигляді вигуків, вони більше не підлягають жодним змінам, характерним для їх категорії. Якби до будь-якого з цих варіантів було застосовано будь-які зміни - ¡vaayamos!, ¡hombres! о ¡andamos! - ми б констатували, що вони негайно повертаються до звичних для них дієслівних або іменникових змін, з конкретним лексичним змістом та певними морфемами.

Вигукова лексика є характерною для усного мовлення і при навчанні іноземної мови; одне з найпоширеніших питань методики викладання іноземної мови є використання цієї лексики у діалогічному мовленні, оскільки пріоритетною метою є навчання комунікації. Та особливе місце у цьому питанні посідає застосування вигуків у діалозі. Причиною цього є те, що вони не є повністю еквівалентними для носіїв мови під час акту комунікації. Цим зумовлена **актуальність нашої роботи.**

Метою роботи є дослідження особливостей навчання діалогічного мовлення із залученням вигукової лексики під час уроку іспанської мови в закладах загальної середньої освіти.

Досягнення поставленої мети передбачає вирішення наступних **завдань**:

- дослідити суперечливість визначення вигуків та їх класифікацію;
- висвітлити особливості вживання вигуків у живій комунікації;
- розглянути особливості навчання діалогічного мовлення із залученням вигукової лексики.

Об'єктом дослідження є категорія вигуку з усіма його особливостями та його вживання в сучасній іспанській мові.

Предметом дослідження виступає вигук та його застосування в навчанні діалогічного мовлення в закладах загальної середньої освіти.

Для розкриття даної теми ми використовували такі загальнонаукові **методи дослідження**, як аналіз, синтез, класифікація та узагальнення.

Практичне значення нашої роботи полягає у необхідності виявлення шляхів використання вигукової лексики у навчанні діалогічного мовлення на середньому та старшому етапах закладах загальної середньої освіти.

Наша кваліфікаційна робота складається з вступу, трьох розділів, висновків та списку використаних джерел.

У вступі ми підводимо до теми нашого дослідження, висвітлюємо актуальність, мету та завдання роботи, а також вказуємо методи, що використовуються для досягнення заданої мети.

У першому розділі ми висвітлюємо теоретичні засади вивчення вигуків та суперечливість їх визначення як частини мови. Також у цьому розділі ми наводимо приклади підходів до дослідження теми вигуку.

У другому розділі ми досліджуємо функції вигуків у процесі комунікації та їх значення для підтримання і продовження бесіди.

У третьому розділі ми наочно демонструємо, яким чином вводиться та активізується вигукова лексика під час навчання діалогічного мовлення на уроках іспанської мови у закладах загальної середньої освіти.

У висновках ми підводимо підсумок виконаної роботи.

Кваліфікаційна робота з теми «Класифікація вигуків в сучасній іспанській мові та методи вживання їх в діалогічному мовленні у закладах загальної середньої освіти» пройшла апробацію у вигляді статті «Вигуки у функції підтримання бесіди в сучасній іспанській мові» на міжнародній науково-практичній конференції «Сучасна філологія: тенденції та пріоритети розвитку», яка відбулася 22–23 травня 2020 року у місті Одеса.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ВИВЧЕННЯ ВИГУКІВ ЯК СЛУЖБОВОЇ ЧАСТИНИ МОВИ

1.1. Проблема визначення та походження іспанських вигуків

Незважаючи на одностайне визнання вченими лінгвістичного статусу щодо вигуків, між сучасними граматистами все ще спалахує велике протистояння думок щодо їхньої граматичної природи. За думкою іспанської дослідниці А. Перес, вигуки посідають периферійну позицію в мовознавстві тому, що:

- 1) це сфера, складна для аналізу,
- 2) теоретичні підстави виділення цього класу слів не дозволяють охопити всі його специфічні властивості – як пов'язані з обстановкою спілкування, так і з акустичними характеристиками [24, с.19].

Існують дві центральні проблеми, пов'язані з темою вигуків: перша, більш загального характеру, – це розгляд вигуків як речення або частини речення; друга стосується їх категоричної незалежності, яку досі деякі автори ставлять під сумнів. Хоча на сьогодні є остаточні рішення стосовно обох питань, однак їх межі щодо інших граматичних категорій ще не встановлені.

З найдавніших західних граматичних текстів заперечення розглядається як категорія чи підкатегорія, тобто як частина речення. Для латинських граматиків це було однією з восьми частин речення: іменник, займенник, дієслово, дієприкметник, прийменник, прислівник, сполучник та сполучення; у своїх поглядах вони спиралися на роботи Діонісія Фракійського та його грецьких попередників, які власне і виокремили ці вісім частин мови [21, с. 23].

Однак, з того часу, як Восіо в 1635 році ототожнив вигук зі словосполученням, ця теорія була широко прийнята у науковому суспільстві. Хоча в іспанській граматичній традиції було багато різноманітних рішень, більшість авторів прирівнюють його до речення, враховуючи можливість вигуків виражати наші почуття так само повно, як і речення. В. Сальва, А. Белло, Р. Ленц, М. Марін, В. Ламікіз, С. Гілі Гая, М. Секо, К. Ернандес приєдналися до цього підходу. Королівська академія іспанської мови суттєво змінила поняття вигуку в послідовних виданнях своєї Граматики: з 1771 по 1852 р. вона визначає його як [слово]; у 1870 р. вона розглядає це як речення. У виданнях 1911 та 1931 рр. вона дещо змінює цей критерій, вказуючи, що це частина речення, яка, як правило, складає повне речення. Нарис 1973 року визначає вигук як специфічну граматичну форму або категорію, яка є частиною речення, яка іноді знаходиться у вигуковій кореляції [22, с. 15].

Складна природа вигуків спричинила проблему визначення їх статусу. Власне саме формулювання питання – чи є вигуки частиною мови чи ні – є свідченням того, що інтерес до цих одиниць мови не згасає. В українському мовознавстві проблему визначення вигуків досліджували Багмут І.В., Мацко Л.І., Вихованець І.Р., Гаценко І.О., Гуменюк І.М., Курило О.Й. та ін. Щодо іспанської лінгвістики, вивченням цієї граматичної категорії займалися А. Перес, Н. Куето Вальверду, М^а Х. Лопес Бобо, Р. Монтес, М^а А. Торес Сачес та інші.

Сучасні мовознавці притримуються декількох підходів у визначенні статусу вигуку. Згідно до традиційної класифікації частин мови, його відносять до морфологічних одиниць, проте виводять із системи повнозначних та службових частин мови. У цьому випадку вигук визначається як окремий, особливий розряд слів, які не мають номінативної функції й слугують для безпосереднього вираження емоцій та волевиявлень. Саме цей підхід є найбільш уживаним у підручниках для середньої та старшої школи [14, с. 15].

Другий підхід тісно пов'язаний з традиційним, бо за ним вигуки також тлумачаться як слова. Та, водночас, його автори застерігають, що вигуки, на противагу повнозначним словам, не мають лексичного значення, тому що їм невластива поняттєво-предметна, поняттєво-процесуальна та поняттєво-ознакова співвіднесеність. Так, І.Р. Вихованець наголошує, що вигуки зі словами зближує їх фонетичне оформлення, непроникність, однонаголошеність, відтворюваність та ізольованість [6, с. 85].

Прибічники третього підходу так само підтримують традиційну думку про вигуки, як лексико-граматичний клас слів, який стоїть поза повнозначними частинами мови і службовими словами. Проте у цьому підході вигуки постають як еквіваленти синтаксично нечленованих речень. Вигуки виконують важливу комунікативну функцію, суть якої полягає в тому, що вони беруть участь у створенні таких оцінно-модальних планів висловлення, як позитивна або негативна реакція мовця на певну ситуацію чи категоричне вираження спонукання [7, с. 64].

Ця кваліфікація вигуку подібна до тієї, яку запропонував у російському мовознавстві В.В. Виноградов. Він вважав їх водночас еквівалентами слів і еквівалентами речень, суто суб'єктивними мовленнєвими знаками, що служать для вираження емоційно-вольових реакцій суб'єкта на дійсність, для безпосереднього емоційного вираження переживань, відчуттів, афектів та вольових виявів [4, с. 345]. На підставі цих характеристик вигуки виділено в особливий тип виражальних слів-висловлень, внутрішньо не розчленованих, синтаксично не організованих, але соціально осмислених, що є своєрідними формами емоційного вираження [4, с. 349].

Четвертий підхід розвиває концепцію реченневої природи вигуків. В українському мовознавстві її теоретичні засади докладно розробив І.Р. Вихованець [3, с. 377]. У його реченнєвій концепції вигуки

співвіднесено з логічною основою речення — судженням, яке має в них словесно не виражену основу. Саме співвіднесеність із судженням дала йому підстави зарахувати вигуки до реченневих утворень. Проте їхня реченнева природа має свої особливості, які виявляються, передусім, у тому, що вигуки, виражаючи емоції мовця, лише опосередковано пов'язуються із судженням, що свідчить про їхню віддалену співвіднесеність із ним. У зв'язку з цим вигуки становлять периферію речення як основної синтаксичної одиниці [15, с. 316].

У якості важливого класифікаційного критерію, що застосовується лінгвістами при аналізі особливостей вигуків в іспанській мові виступає критерій походження. За походженням іспанські вигуки діляться на три основні, більш-менш рівнозначні групи: суто іспанські, позанаціональні, а також запозичені. У зв'язку з цим необхідно відзначити, що більшість вигуків сучасної іспанської мови можна розглядати в якості позанаціональних одиниць за своїм значенням і звучанням. За своїми характеристиками і навіть за своєю суттю ми визначаємо їх як міжнародні слова, але вживання термінів інтернаціональні, міжнародні, що позначають окремі групи запозичень, асимільовані в той чи іншій національній мові, в загальному для ряду мов будові і значенні завдяки розвитку і вдосконаленню міжкультурних, економічних і політичних зв'язків, видається не зовсім прийнятним стосовно вигуків. З огляду на це лінгвісти вважають за краще використовувати тут термін позанаціональність, тим самим підкреслюється той факт, що ці одиниці не запозичувалися, а перебували у самих витоків прасистем різних мов [23, с. 33].

До розряду позанаціональних одиниць відносять відповідні емоційні вигуки первісного типу, які мають багато спільного з, так званими, рефлексорними вигуками. Це, перш за все: *uh*, *oh*, *ah*, *au* тощо. При цьому, так як кожен такий вигук характеризується багатозначністю, це виявляється в тому, що кожен з народів привносить додаткові

емоційно-відтінкові значення, що передаються даними одиницями. Відсутність подібних значень для інших мов може, в свою чергу, викликати непорозуміння, у результаті чого буде спостерігатися поступовий перехід таких вигуків з домену позанаціональних в розряд національних слів [25, с. 130]. Так, подібне, нетипове для української мови, значення є у іспанського вигуку *ay* – в українській ай (існує його фонетична варіація, яка зберегла протетичне *v* – *vaya*), яке полягає в м'якому докір співрозмовника з одночасним закликом до нього перервати репліку або якусь подразнюючу дію, зупинитися, в результаті ми можемо виявити тут ознаки як владним, так і емоційних вигуків, наприклад:

- *¿Dónde quierés que vaya a dormir?*

- *¡Ay! ¿Pero por qué queirés que vaya yo?* [31, с. 24].

Такі приклади використання іспанських вигуків становлять особливий інтерес, але трактуються фахівцями досить неоднозначно і вимагають детального дослідження.

У свою чергу, в якості запозичених в іспанській мові розглядаються вигуки, що увійшли сюди з мовленнєвого середовища інших народів, наприклад: *ay de mí; bis*; тощо У цю ж групу мовознавці включають набуваючи останнім часом все більшої популярності в іспаномовному суспільстві іноземні формули етикету та ввічливості (*danke - merci - thanks тощо*) [29, с. 269].

Вигуки запозичувалися в рамках іспанської мови разом і поряд з іншими словами в ході зіткнення різних культур вже дуже давно. Цей процес носить постійний, безперервний характер. Що ж стосується аспекту домінування тієї чи іншої мовленнєвої культури в кількісному плані, то тут першість безперечно належить англійській мові.

Про появу запозичень в іспанській мові свідчать численні лінгвістичні дослідження. Так, наприклад, простежується походження дивного вигуку, який придбав популярність ще завдяки мореплавцям-

англіїцям *hip, hip, hurrah!*, від слуг-турок, які його видавали свого часу, вихваляючи султана. Потім, вже відповідно до французької традиції, даний вигук перетворився в звучання *hourra*, а вже в Іспанії – в *hurra* (*hurra estruendoso*). У свою чергу, італійський вигук *corbizzoli* або, інакше *caspiata* чимось, в свою чергу, нагадує іспанське ¡*caramba!*[29, с. 276].

Варто приділити увагу і німецькому *halt* (від нім. *Halten*), що означає окрик зупинись! Швидше за все, наказове *halt*, зважаючи на свою стислість і влучність, увійшло в міжнародне вживання завдяки військовим, в рамках же іспанської мови воно в даний час відомо як *alto*. Близьким за своїм значенням до *alto* представляється англійське за своїм походженням вигук *stop* з аналогічним значенням зупинись! Найбільшу популярність даний вигук набуло в процесі регулювання руху транспорту, а в рамках спортивного жаргону, особливо, стосовно жаргону футболістів з'явилося відповідне слівце *stopp!* В даний час цей вигук досить широко вживається і в своєму переносному значенні (вираз крайнього ступеня рішучості). Щоб проілюструвати це наведемо приклад:

¡Stop! Aunque la muerte estuviera en la esquina con su escoba en alto, aunque la esperanza no fuera más que una Palmira gorda. [31, с. 28]

У свою чергу популярне *okey* з'явилося в іспанській мові ще в період Другої Світової війни. В розмовній американській мові це слово втілювалося в сорокові роки минулого століття, коли передвиборна боротьба одного з кандидатів велася під відповідною емблемою – *OK Club* (або *Old Kinderhook Club*). Транскрипція перших двох букв і була взята за основу вигуку, що завоював велику популярність в Іспанії. Він включає в себе такі відтінки значення, як так!, звичайно!, саме так! тощо.

¡Okey! De acuerdo dijo.

До запозичених вигуків самого новітнього типу, що функціонує в умовах реалій сучасної іспанської мови, фахівці відносять такі одиниці, як ¡*Wow!*; *oops*; ¡*Yeah!*; *cool* і т.п. При цьому, так як в національній мові присутні їх набагато точніші в семантичному плані еквіваленти, а їх вибір значно різноманітніші (*ay*; ¡*oyá!* тощо), то занадто часте застосування на практиці, в повсякденному мовному побуті іншомовних варіантів, ніж страждають іспанські підлітки і юнаки, є далеко не виправданим. Дані одиниці трактуються в загальній системі іспанських запозичень в якості безумовних варваризмів, від яких краще позбуватися [26, с. 27].

Таким чином, очевидно, що вигуки посідають особливе місце в лінгвістичній структурі іспанської мови. При цьому, широко застосовуваним підходом є розгляд іспанських вигуків відповідно до критерію походження (позанаціональні, споконвічно іспанські та запозичені). Найбільш численну групу в сучасній іспанській мові складають позанаціональні вигуки, численні і запозичені одиниці.

1.2. Критерії класифікації вигуків

Вигукам притаманне особливе місце в світі системи частин мови. Будучи позбавленими будь-якого значення номінативного характеру, вони не розглядаються в рамках жодної із значущих частин мови. Класифікація вигуків, так само як і їх визначення питання досить складне і спірне. У більш вузькому контексті, як зазначається в лінгвістичних дослідженнях, вигуки в іспанській мові виражають спонукання і почуття і діляться на різні групи в залежності від обраного класифікаційного критерію. Розглянемо декілька з них, а саме: семантичну класифікацію та класифікацію за складом.

1.2.1. Класифікація вигуків за семантичним критерієм

Слід зазначити, що вигуки, маючи багато в чому ознаками інтернаціональних слів, все ж належать реалій конкретної мовленнєвої культури, що буде показано нами нижче при аналізі особливостей семантичного класифікації вигуків в іспанській мові.

Так, за своїм значенням (семантичний критерій) вигуки в іспанській мові діляться на дві основні категорії:

- а) вигуки, які допомагають виражати почуття і емоції;
- б) вигуки, які допомагають виражати волевиявлення [30, с. 157].

Вигуки, що розглядаються в рамках першої групи відображають різноманітні емоції співрозмовників, їх ставлення один до одного до навколишньої дійсності до обставин, до мови тощо. Тут також виділяють наступні певні підвиди вигуків[30, с. 160]:

1. Вигуки, що відображають різні настрої, емоції, почуття мовця (захват, здивування, страх тощо: *¡Guay!*; *¡Buf!* та інші.). Так, наприклад, іспанський вигук *tate* може висловлювати:

- 1) [здивування; захоплення] ой-ой-ой !; ух ти!
- 2) [роздратування] ах ти (чорт) !; чорт знає що!

Вигук *¡ostras!* :

- а) [здивування] ось ті на!; треба ж!
- б) [роздратування] тьху ти!; чорт забирай!

- *aburrirse aburrido como una ostra*

Можна навести також такі приклади:

-*Qué joder, hubiéramos tenido que prepararla -dijo Ronald* – висловлює роздратування .

¡Vaya la cantidad de pájaros que están volando! – висловлює крайню ступінь здивування.

2. Вигуки, що демонструють емоційну характеристику обставини, що дають оцінку цієї обставини, події, описуваного явища, об'єкта чи стану мовця .

¡Dios mío, qué pesadilla! – висловлює несхвальне ставлення до події.

¡Déjate de joder! Tengo mal humor. – висловлює роздратований стан мовця.

У зв'язку з цим слід також зазначити, що іспанці не скупляться на компліменти. Хоч би яким не був предмет насправді, треба, незважаючи ні на що, продемонструвати своє захоплення, так: *¡Impresionante!*, *¡Qué maravilla!*, *¡Qué lindo!*, *¡Grandioso!*, *¡Excelente!*, *¡Fantástico!*, *¡Qué bonito!*, *¡Espectacular!*, *¡Fabuloso!*... Ця прихильність до позитивних емоцій є очевидною та проявляється стосовно до всього характеру промови іспанців.

¡Fantástico! ¡Vaya una sorpresa!

3. Вигуки, що демонструють ставлення до мови співрозмовника, або своїм висловлювання виражають загальну емоційну оцінку.

¡Caramba! De la abundancia del corazón habla la boca. – висловлює роздратування від попередньої фрази співрозмовника.

До цієї ж групи відносять одиниці лайливого характеру, що представляють собою реакцію на репліки співрозмовника або на будь-яку подію. У зв'язку з цим слід зазначити, що використання, так званих, лайливих вигуків має підкорятися певним чітким правилам і рекомендаціям, які доцільно виконувати:

– Жінка в будь-якому випадку не може лаятися або сваритися (тут винятків немає).

– Люди похилого віку, особи більш високого положення на соціальних сходах володіють певною перевагою у вживанні лайливих лайок перед особами молодшими, що мають більш низький соціальний статус.

- Начальники мають переваги перед своїми підлеглими.
- Релігійні теми є табу для лайок.

В цілому, зловживання лайками і лайливими виразами представляється неприпустимим. Їх дозволено вживати лише за наявності, так званих, пом'якшуючих факторів в суворо обумовлених ситуаціях. Так, припустимо використання лайливих вигуків при передачі сильної емоції, але вона не повинна мати виходу на співрозмовника з метою образити його. Найбільш допустимим лінгвістами вважається застосування лайливих виразів при передачі подиву. Наприклад, після напруженої партії в теніс дозволяється вимовити *¡qué cabrón!*, *Como juega...* При цьому, лайливий вигук повинен завжди супроводжуватись часткою *¡qué ..!* [27, с. 128].

Друга група формується з вигуків, що виражають заклик, волевиявлення, спонукання до якого-небудь дії. Тут ми можемо говорити про бажання видалити, припинити розмову або шум, спонукання до мови і т. д.: *¡Araga y vamonos!* – розмовне: виставу закінчено!, досить! та інші.

Vámonos , Ronald, es tan tarde.

- *Vamonos! Vamonos corriendo, la iglesia está llena de difuntos!*

- *Andá!, linda – dijo Oliveira en voz baja.* [31]

При цьому, як випливає з наведених вище прикладів, вигуки в іспанській мові містять не тільки інформацію про внутрішній стан суб'єкта, але також про типи джерел, що стимулюють емоційну реакцію. У зв'язку з цим слід зазначити, що якщо до недавнього часу вважалося безперечним, що вигуки виражають тільки ту чи іншу емоцію, яка проявляється в конкретному контексті або в конкретній ситуації, то в останні роки лінгвісти та антропологи роблять спроби розширити межі інформативною ємності цих одиниць.

Вчені виходять з того, що інформаційний потенціал вигуків до певної міри контекстуально незалежний і має дві основні складові. Перша, традиційна складова – це вказівка на внутрішній стан суб'єкта, його емоції (словники використовують в основному саме такі тлумачення) . Друга складова – це джерело, стимул, який ініціює прояв емоції. Джерелом при цьому може бути: (1) подія, в якій бере участь або за якою стежить суб'єкт; (2) об'єкт або явище. Об'єкти або явища можуть викликати емоційну реакцію суб'єкта-реципієнта завдяки їх нестандартним, несподіваним властивостям. Найчастіше це емоції захоплення або зацікавленого подиву [28, с. 59]:

¡A chalay! ¡Para que sepas como!

У тому ж випадку, якщо джерелом є яка-небудь подія, то така подія (або ж послідовність дій) також може викликати емоційну реакцію суб'єкта. При цьому емоційна реакція виникає в двох випадках.

А) При успішному проходженні критично значущою фази розвитку події. Зазвичай успішне проходження критично значущою фази розвитку події викликає у суб'єкта позитивну емоцію. Порівняймо, наприклад, ситуації використання приказок *A todo señor, todo honor. ¡ Bien está lo que bien acaba.* А також таку невербальну емоційну реакцію, як оплески глядачів в кінці вистави, пасажирів при успішну посадку літака, і т.п.

Б) При порушенні плану дій, при невдачі, появі непередбачених обставин, що зупиняють хід подій, при отриманні незапланованих і небажаних результатів і т.п. Такий розвиток подій викликає частіше негативні реакції суб'єкта: досаду, здивування, роздратування. Порівняйте ситуації використання приказки *Ahora es la tuya, ya vendra la mía.*

Проілюструємо вищевикладене за допомогою прикладів. Так, припустимо, носій іспанської мови вимовляє вигук *oh (ah!, Ay, huy! Vaya* і деякі інші), як в наступному прикладі: *Poner al día, vaya expresión.* В

даному випадку очевидно, що суб'єкт емоційної реакції випробував вплив події, яка була швидкою і несподіваною. Він може ойкнути тому, що спіткнувся, чи від того, що виявив щось незвичайне. Він може ойкнути, згадавши щось важливе або зрозумівши, де зробив помилку, він може ойкнути просто тому, що серце тьохнуло, тощо і т.п. Через відсутність будь-яких обмежень в списку можливих причин для вигуку нам доведеться визнати: єдине, що узагальнює всі зазначені вживання - це почуття схвильованості мовця, його різкий перехід в стан збудження. Сприймавши такий симптоматичний знак, ми не можемо зробити висновок про тип стимулюючого джерела і, швидше за все, задамося питанням про автора, причини та інші особливості цього вигуку : - *¿Pero por qué querés que vaya yo?* переводячи тим самим акцент нашого інтересу на з'ясування внутрішнього стану суб'єкта.

В іншому прикладі: *En el siglo XVIII un tal Philip Mc Kinney patenta en Baltimore las primeras tijeras con resorte : ¡anjá! problema resuelto, los dedos pueden presionar de lleno para cortar las uñas de los pies , increíblemente córneas, y la tijera vuelve a abrirse automáticamente.* носій іспанської мови вживає вигук *¡anjá!* (це можуть бути також *¡jura!*; *anda!*; *¡cáspita!*, *¡tate!* або ряд їм подібних вигуків позитивної оцінки). Такі вигуки оцінки вказують на те, що відбулася подія, в якому так чи інакше задіяний автор вигуку. Наприклад, людина отримала лист про запрошення на роботу, виграла приз або просто була чимось приємно здивована (як у наведеному вище прикладі). Сприймавши такий симптоматичний знак, ми можемо вже зробити деякий висновок про тип стимулюючого джерела і припустити: Там щось сталося / відбулося, акцентуючи увагу на позитивності події, що викликала, за нашим припущенням, емоційну реакцію. Таким чином дані вигуки, як правило, використовуються при сприйнятті чогось, що викликає захоплення, радісні емоції у суб'єкта.

Коли вживається вигук *carajo* , як в наступному прикладі:

¡Ah carajo, – dijo el alcalde – entonces debió ser que volvieron con otros! – а також інші вигуки негативної оцінки типу: *¡otra!; fuera, puf, uf; ¡Pucha!* – ми здогадуємося, що суб'єкт емоції зробив будь-яку дію з негативними наслідками (обпik або порізав собі палець, впустив щось, спіткнувся, несподівано виявив проблему, як в наведеному вище прикладі, тощо), виявив чи навіть вступив в безпосередній контакт з об'єктом, що викликає огиду, або отримав інформацію про щось етично низинне, що викликає аналогічні почуття. Такими об'єктами можуть бути, наприклад, зіпсовані продукти харчування, погані запахи, текст про недостойну поведінку знайомої людини тощо: *¡puf, qué asco!* Сприймавши такий знак, ми можемо зробити висновок про тип стимулюючого об'єкта і задатися питанням: Цікаво, про що мова?, Виходячи з того, що джерелом симптоматичної реакції є автономний від автора вигуки зовнішній об'єкт, явище чи факт, суб'єктивна оцінка якого нам цілком зрозуміла.

У свою чергу важливість, значимість об'єкта може бути викликана несподівано великим ступенем ознаки об'єкта – кількісного, або якісного. Так, іспанські вигуки *UH* і *UY* додають вказівку на дуже велику ступінь або кількість чого-небудь, про що йдеться, і зазвичай супроводжуються говірками, числівниками або прикметниками, які уточнюють ознака, наприклад [24, с. 81]:

¡Uh! ¡cansancio que tengo!

¡Uh, la cantidad de pájaros que están volando!

Вигукам важливості, значущості протистоять вигуки розчарування, які використовуються в ситуації, коли об'єкт не виправдовує очікувань суб'єкта: *¿y qué?; ¡ya!* та ін.

Te digo que estaba trabajando - ¡ya, ya!

Таким чином, значна частина вигуків в іспанській мові містить інформативну асоціацію з певними типами стимулів, що визначають вибір одиниці відповідної групи.

При цьому з точки зору обов'язковості / необов'язковості подальшої мотивування вживання вигуків їх в свою чергу можна розділити на два класи. Так, вигуківі реакції бувають експліцитними, очевидними для співрозмовника і тому не вимагають коментаря (наприклад, *¡Carajo!* *¡Gritó!* - в будь-якій ситуації висловлює роздратування, невдоволення чим-небудь. Ось ще приклад: *-¿Prefiere que me vaya? - Vaya.* – висловлює явно виражене згоду, пояснення тут не потрібно), та імпліцитними, які вимагають певного коментаря для оточуючих. До імпліцитних вигуківих реакцій відносяться, невидимі співрозмовнику ментальні акти пригадування, розуміння, мрії, побоювання тощо [26, с. 62].

Bah, qué importa, es suiza. – раптове осяяння

Ah , yo prefiero respirar el oxígeno y el hidrógeno en las dosis que manda el Señor. - акт мріяння

Таким чином, відповідно до семантичного критерію іспанські вигуки можна розділити на 2 великі групи: вигуки, що виражають почуття і вигуки, що виражають волевиявлення. При цьому , вигуки в іспанській мові містять не тільки інформацію про внутрішній стан суб'єкта, але також про типи джерел, що стимулюють емоційну реакцію.

1.2.2. Класифікація вигуків за складом

В академічних граматиках і підручниках іспанської мови представлена також класифікація за складом. Відповідно до даного критерію іспанські вигуки ділять, перш за все, на не пов'язані за своїм походженням та утворенням первинні одиниці: *¡bah!*; *¡Eh!*; *¡Ay!*; *¡Ah!*; *¡Puf!*; *¡Oh!* та інші.

¡Ay, un muerto! ¡Ay, un muerto!

Ah, ahora comprendo, Flix. ¡Muchas gracias! Siempre eres atento conmigo.

Це одиниці, що представляють собою однослівні вигуки, які виконують основну функцію щодо безпосередньої передачі емоцій говорить. Такі вигуки характеризуються присутністю літери *h*, яка ставить в середині (*ehi*) і чи кінці (*ah*) слова. При цьому, кількісне вираження літер *h* залежить, перш за все, від такого показника, як сила виражається емоції. Так, вигук простого типу *bah*, будучи ужитому в деякому контексті, наприклад, в коміксах, може використовуватися в зображенні *bahhh* для посилення подиву [34].

¡Bahhh! A esta velocidad llegamos a tiempo.

Як справедливо відзначають багато лінгвістів, значення іспанських вигуків первинного типу не представляється можливим виявити без урахування таких доміант, як жести співрозмовників, інтонаційний контур висловлювань, міміка, контекст та інші. З огляду на це, серед первинних одиниць виділяють багато омофонів. Щоб проілюструвати це положення, можна привести ряд прикладів використання подібних вигуків, здатних до вираження глибокої гами почуттів [4, с. 358; 21, с. 41; 29, с. 268].

- *ah!*, *Eh!*:

1) (впізнавання)

а-а, це ти, стало бути! – *¡ah , eres tú!*

2) (загроза)

а, так ти все ще тут! - *¡ah, pero todavía estás aquí!*

а, так ти не слухаєш! - *¡pero no obedeces! ¿Eh?*

3) (рішучість)

а, буде що буде! - *¡eh! ¡Sea lo que sea!*

¡Bah!

1) [сумнів, недовіра] хм!; та НУ!; Ну так!

2) [смиренність] ну, що (ж)

¡Bah! qué le vamos a hacer – ну, що (ж) тепер поробиш!

3) [презирство] як же!; ось ще!

Цікаві зауваження наводяться мовознавцями щодо існування різних відтінків сміху. Так, якщо мова йде про гучний, яскравому сміху, то, як правило, це показується застосуванням вигуки *¡Ah! ¡ Ah!* або *¡ ji, ji, ji!*, якщо ж наш сміх можна охарактеризувати епітетом інтелігентний, угодівський, то тут краще буде використовувати *¡Eh! ¡Eh!*, в разі іронії або бажання показати недовіру до співрозмовника – *¡hi, hi, hi!*, здивування краще передати за допомогою *¡oh! ¡oh!*, а, в свою чергу, здивування або захоплення – *¡uh! ¡uh!* [22, с. 23; 26, с.36].

Крім усього іншого вигук *eh*, висловлюючи інтелігентний сміх, також одночасно додає особливий смисловий відтінок вислову. Функціонуючи окремо від інших слів і, при цьому, з інтонацією питання, воно служить сигналом для прохання про роз'яснення [22, с. 23]. Наприклад, *¿Eh? qué dice Ud.?*; *¿Eh? ¿Es qué (acaso) todavía estudia?*. Однак, в іншому випадку, будучи вимовленим з неквапливою, скрупульозної інтонацією, *eh* може свідчити на користь небажання відповідати на те чи інше питання або прагнення уникнути відповіді, наприклад, *¿A quién preguntar? Eh...*

В рамках даного класифікаційного критерію виділяють також похідні вигуки або іншими словами вигукові звороти (утворені від інших частин мови: іменників, дієслів, прислівників і ін.): *¡Bravo!* *¡Oiga!*, *¡anda!*, *¡Anda la órdaga!* *¡Ancha es Castilla!* та інші [19, с. 118].

¡Hola , viejita!

¡Bravo! ¿ Quien ha matado a este hombre?

¡Salud! De nada, Enrique. Es de noche, es tarde. Enrique va a su habitación [31, с. 35].

Такі слова, що виконують роль вигуків в іспанській мові, найчастіше мають пряме відношення до різних граматичних категорій, таких, як прикметники, дієслова, іменники, прислівники [28, с. 15]. В якості ілюстрації наведемо такі, як *¡caramba!* (висловлює біль, здивування, захоплення), *¡bravo!* (прекрасно!; браво!) *¡Basta!* (Досить!)

¡acabara ya!, *¡acabáramos (con ello)!* (розмовне: нарешті!) та інші, що володіють конкретним значенням на відміну від одиниць з попередньої класифікації.

Слід зазначити, що дана група носить в іспанській мові відкритий характер, виходячи з того припущення, що в мові практично будь-яке слово може в певний момент виступити в ролі вигука. При цьому, більшість таких вигуків демонструють тяжіння до виконання функції спонукання або іншого впливу на адресата. Це може бути наказ (*¡chito!*, *¡Chitón!*; *¡Silencio!* - Мовчати!), спонукання (*¡vamos!* - Пішли!; *¡ochi!* - Он!, Пішли! (Відлякування свиней), прохання (*¡perdón!* - Вибач!) або оцінка (*¡eso es!* - правильно!, Точно!) [29, с. 278].

Такі несправжні вигуки можуть виконувати також функцію по налагодженню контакту . Часто це можуть бути телефонні формули: *¡ahué!*; *¡Aló!* (Алло!) *¡Diga!* або *¡che!* - окрик для того, щоб зацікавити когось. Сюди відносяться і типові розмовні фрази і вирази *¡fíjate!* ; *¡Oye (tú)!* - подивися!, Послухай!; та інші.

Наприклад , *¡Oye (tú), majo! Para quien es el montón de sms?*

Третю групу формують цілі словоформи і фрази, які виконують функції вигуків. Вони зазвичай сформовані з декількох слів, або навіть цілих пропозицій:

¡Que cosa!; *¡Mira vos!*; *¡Me mataste!* *¡No me digas!* *¡Dejate de joder!*

¡Dios mio!; *¡Válgame Dios!* - (Господи!; Ах ти, господи! В значенні вигуку.)

¡Acaba de parir!

¡Hemos acabado !, ¡se acabó!

Per amor del cielo! (Заради Бога!)

Як зазначається лінгвістами, вигуки цієї групи виражаються синтетично і нездатні передавати будь-які синтаксичні зв'язки або значення [26, с. 40; 30 с.165]. Емоції не піддаються аналізу. У цю ж групу фахівці відносять і стилістично марковані вигуки *-¡la victoria es*

(*ha sido*) *nuestra!* (розмовне); *lo mismo que, idéntico a*, які часто евфемізуються, також пропонуючи такі еквіваленти (часто лайливі вирази), які поступово зникають з ужитку:

- простий. *No se sabe quién, fulano, mengano;*
- грубий. *¡Qué demonio me empujó!; ¡Un diablo!, ¡Nada de eso!, ¡Naranjas!;* тощо.
- "Es abominable. ¡Qué demonio me empujó!"

До четвертої групи примикають вигуки-вітання. Сюди відноситься: *¡Hola!; ¡Adiós !; ¡No se pierde!* та інші.

- *Salud -dijo Oliveira*

У зв'язку з цим слід також звернути увагу ще на один аспект. Як правило, зустрічаючись, іспанці цікавляться:

¿Cómo te va? - Ну як у Вас справи?

¿Qué tal? - Як воно там?

¿Cómo estas?; ¿Que haces? - Як ти там?

¿Cómo anda? - Як успіхи?

При цьому, відповіді на дані питання йдуть теж у вигляді коротких, однозначних фраз (часто у вигуковій формі): *¡Estoy bien! ¡Bien! ¿Y vos? ¿Todo bien?*

На відміну від, наприклад, українських реалій в іспанській мові практично повністю уникають використання варіанту Погано або Ну так собі. І якщо раптом Вам прийде в голову вимовити що-небудь на зразок *Mas o menos* (дослівно перекладається, як Ну, нічого; так, більш-менш), то стурбовані іспанці неодмінно поцікавляться причиною, більш-менш для них – вже погано.

У зв'язку з цим також слід зазначити, що *¡agur!* (Прощавай!) - одна з найбільш древніх форм, яка використовується для прощання, в сучасній іспанській мові використовується дуже рідко [29, с. 278]. Справа в тому, що навіть коли є можливість того, що іншої зустрічі

може і не відбутися, іспанці рідко вдаються до *¡agur!*, Набагато частіше можна почути: *¡Qué le vaya bien!* або ж *¡Qué lo pase bien!*.

Що стосується *¡hasta después!*; *hasta luego*, *hasta la vista*; *hasta pronto* (до побачення), це дуже часто використовувані прощання, які потіснили *ya nos veremos* (ще побачимося). До цього типу належать і такі, що звучать у всіх на слуху, фрази, як *¡buenos días!* (Доброго ранку \ дня) і *¡buenas tardes!* (Добрий вечір), які одночасно виконують функцію і прощання, і вітання.

У свою чергу, вигук *saludo*, не тільки характеризує звичний відповідь при чханні *¡salud!*, а й може виступати в якості формули вітання, хоча тут буде передбачатися наявність певної частки іронії, сарказму, упередженості (*no dirigir el saludo; enviar un saludo a uno*), так само як і *salva (salva de aplausos)*.

Таким чином, відповідно до критерію дослідження іспанські вигуки, як правило, діляться на первинні і похідні. Виділяють також цілі фрази і пропозиції, які виконують ролі вигуків, вигуки - вітання.

Висновки до розділу 1

В іспанській мові визначають такі варіанти походження вигуків, як суто іспанські, позанаціональні, а також запозичені. Більшість вигуків сучасної іспанської мови можна являють собою позанаціональні одиниці за своїм значенням і звучанням.

Усі вигуки класифікують відповідно до певного критерію; відповідно до цього виділяють такі види класифікацій, як класифікація за семантичним критерієм та класифікація за складом.

РОЗДІЛ 2

ПРАГМАТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ВИГУКІВ В ІСПАНСЬКІЙ МОВІ

2.1. Вигуки у функції підтримання бесіди

За допомогою контактної функції вигуки реалізуються в діалогічному мовленні. Використання ж вигуків у спонтанному мовленні не просто вказує на емоційний настрій мовця на даний момент мовлення, але й виконує контактну функцію, тобто вигуки фіксують увагу співрозмовника на його мовленнєвій та емоційній реакції, підкреслюють значення зазначених реплік та стимулюють подальший розвиток діалогічного мовлення. Спонтанне мовлення є однією з форм мовленнєвої діяльності і відіграє надзвичайну роль у нашому житті. Здійснюючи обмін як вербальною, так і невербальною інформацією, комуніканти підтримають діалог через успішні мовленнєві акти [16, с. 20].

Розглянемо особливості функціонування іспанських вигуків безпосередньо в рамках реальної мовленнєвої комунікації (на прикладі аналізу сучасної іспанської мови у романі «Гра в класики» Хуліо Кортасара (Julio Cortázar «Rayuela»).

Дискурсивні маркери, до яких відносять і вигуки, які часто застосовуються в процесі розмови, характеризуються тенденцією до виконання кількох різних функцій. Вигук *¡O!* (*Oh!*), наприклад, може одночасно, в залежності від змісту конкретного тексту, символізувати згоду співрозмовника на прийняття ним ролі слухача, бути реакцією на попередню репліку, демонструвати сприйняття почутого в якості нової інформації тощо. Проілюструємо це за допомогою наступного прикладу:

-*¿Es cierto que usted prepara un libro sobre la tortura?*

- *¡Oh, qué horror!* - в даному випадку ми зіштовхуємося з орієнтацією вигука співрозмовника на попереднє висловлювання.

Вигуки, що використовуються як свого роду реакції на мовні висловлювання співрозмовників, розглядаються в якості інструментарію для управління всім ходом розмови.

Так, всі іспанські вигуки в усній бесіді характеризуються наявністю однієї загальної функції, що полягає в формуванні та підтримці в подальшому безпосереднього прямого контакту між мовцями. Це забезпечує учасникам розмови розпізнання факторів емоційного стану один одного, ставлення до самого процесу отримання і передачі інформації тощо [28, с. 65]. Це можна проілюструвати на прикладі наступного уривка:

- *¡Ah! ¿Es cierto que usted prepara un libro sobre la tortura?*

- *Si... Nadie estaba seguro...*

- *¡Fantástico! Usted debe ser poeta, ¿verdad?*

- *Cierto que ya es algo...*

- *¡Psss! ¿Entonces la historia del negro era verdad?* [31, с. 38] –

використання вигуків *ah; fantástico; ¡Psss!* у цьому випадку сприяє виконанню загальної функції встановлення і підтримання безпосереднього контакту між мовцями. При цьому наголошується, що при наявності функції загального функціонального знаменника більш конкретні функції вигуків у мовленнєвому спілкуванні досить сильно розрізняються. Найбільш виразно відчувається протиставлення функцій вигуків в залежності від того, чи використовуються вони (1) тим, хто чує або (2) говорить особою.

Так, для слухача джерело емоційної реакції є експліцитним – це мова співрозмовника [5, с. 220]. Слухач немає потреби пояснювати причини своїх вигуків. Для мовця ж в більшості випадків джерело його емоційної реакції імпліцитне, і це змушує його пояснювати причину емоції. При цьому, однак, слухач, що розглядається в якості пасивного

учасника розмови, тим не менш не позиціонує як безмовний свідок. Його складовою у розмові вважають відгуки або реакції, що не переривають і не перебивають мовця, а вимовляються лише паралельно з його промовою. Ці самі реакції є дуже важливими для всього ходу бесіди.

Le aconsejó que llevara un paraguas, pero él le hizo un signo de, ¡adiós! con la mano y salió del cuarto [36].

Таким чином, вигуки, що використовуються мовцем, виконують функцію контролю за процесом гармонійного сприйняття інформації. До вигуків пасивного учасника бесіди відноситься, наприклад, іспанське *Hum* (*hum*). Залежно від тону і довготи проголошення розрізняють 12 тонових структур цього вигуки з різними інтерактивними функціями [25, с. 30]. Вигук *Hum* використовується слухачем, як сигнал про процес сприйняття мови мовця, розуміння цього процесу, а також при маркуванні виникнення проблем з розумінням мови або з порозумінням.

У наступному прикладі ми маємо справу із виникненням проблеми розуміння мови слухача та бажанням перевести розмову на іншу тему:

- *Todos los sueños con pájaros son de buena salud, dijo.*

- *¡Hum!?!... ¿De verdad no te acostaste con ella?* [31, с. 52]

Таким чином, *Hum* і подібні йому іспанські вигуки (*oh, eh*) слухача мають можливість дуже економно і ефективно координувати мову мовця для збереження максимально повного взаєморозуміння і гармонійного мовленнєвої взаємодії.

При цьому в лінгвістичних дослідженнях відзначається, що в залежності від конвергенції або дивергенції (збігу або розбіжності) в сприйнятті інформації: початок розмови або її продовження, чи повернення до вже сказаного, щоб уточнити, переформулювати, зняти сумніви в чому-небудь тощо [14, с. 15]. До конвергентних іспанських вигуків можна в свою чергу віднести також деякі вигуки такі, як: *sí; en efecto, ¡bueno!*, що вбудовуються в мову співрозмовника без її

переривання і сигналізують спокійний, безпроблемний процес сприйняття слухачем, що надходить:

- *¿Te explico?*

- *¡Sí, sí! Se comprende, y los existencialistas también deberían leerlo a fondo.*

- *¡Bueno, bueno! Anda loco por esa mujer, y se lo dice así, con los diez dedos.*

- *¡En efecto!... [31, с. 58]*

Як видно з наведених ілюстративних прикладів, такі репліки дозволяють говорити, не передаючи слово співрозмовнику, і спокійно продовжувати свою промову.

До дивергентних вигуків відносяться в свою чергу, наприклад, іспанські вигуки зі значенням сумніву чи здивування (*¡lo que faltaba!*; *¡Vaya! ¡Qué más ..!* та ін.). Передає інформацію говорить розцінює виражене вигуком здивоване диво співрозмовника як знак того, що мета його по введенню інформації досягнута не до кінця. В основі такого подиву може бути сумнів у правдивості отриманої інформації, недовіра до того, що говорить. Це призводить до необхідності додаткових аргументів, пояснень або запевнень, мета яких переконати співрозмовника, і відновити необхідне для продовження комунікації взаєморозуміння

- *La caza continuaría hasta que los sacerdotes dieran la señal del regreso.*

- *Vaya una novedad! Qué más ..! Pero no lo creo ...*

- *No se descartaba una represalia de los árabes, pero nadie, salvo los hermanos Vicario, había pensado en el veneno [31, с. 50].*

Аналізуючи особливості функціонального вживання іспанських вигуків, що використовують слухачі, в мовній комунікації слід зазначити, що ряд лінгвістів, розглядаючи основні особливості комунікативної взаємодії, вводять ряд критеріїв, які формують принцип

ввічливості, без дотримання якого нормальне спілкування загрожує міжособистісними конфліктами, серед яких найбільш значущою, як нам представляється, є найвища точка згоди (уникай незгоди з іншими, прагни до згоди з іншими і максимальної симпатії; уникай антипатії між собою та іншими, прагни до взаємної симпатії між собою та іншими), в завдання яких входить контроль за емоційними реакціями на мову співрозмовника [16, с.25].

Так, згода вимагає від слухача мінімізувати свою незгоду з думкою або з оцінками співрозмовника, ховати його, наприклад, під маскою подиву, як ми бачимо це в вище наведеному прикладі з твору Хуліо Кортасара «Гра в класики». У свою чергу функціональне здійснення прагнення до вираження симпатії вимагає від слухача посилювати прояв симпатії, уваги, інтересу до того, що говорить і до переданої їм інформації. Ця функція проявляє себе у формах вигуку зі значенням зацікавленості, захоплення і співчуття до предмета промови. При цьому слід зазначити, що такі вигуки не завжди адекватно відображають наші реальні емоції. Одночасно такі вживання служать каналом зворотного зв'язку, вказуючи на те, що мовець не бажає перехоплювати ініціативу мови і зацікавлений в її продовженні:

- *Se puso pálido, y perdió de tal modo el dominio que no era posible creer que estaba fingiendo*

- *¡Vaya!; ¡Que gracia! ¿Y bien, qué más? ....*

- *Creía que su plata lo hacía intocable ....* [31, с. 58]

Варто підкреслити, що даний принцип ввічливості використовується в іспанській культурі значно жорсткіше з точки зору етикету, ніж, наприклад, в українській, для якої характерна велика свобода вираження щирих безпосередніх почуттів і неприязнь до формальних емоцій.

Необхідно також додати, що в сучасних іспанських художніх текстах частото трапляються приклади так званого побутового

лицедійства, цілеспрямованого використання почуття подиву чи переляку в цілях жарту, розіграшу, або ж глузливого приниження співрозмовника. Нижче ми наводимо приклад поблажливо-жартівливого спілкування зі співрозмовником:

- *Se nota que usted es joven, en su brazo, por ejemplo ...*

- *¡Oh! muchas gracias! ¡Qué bien! ...* (іронії , незгоди)

- *Pasaba y pasaba como su mano por mis piernas, subiendo, bajando ...*

- *¡Bah, qué barbaridad! Sentí que se me paraba el pelo ....* [31, с. 63].

У наступному наведеному нами прикладі один з учасників розмови (слухач) за допомогою надмірно (навмисно) вираженої емоційної реакції вказує на нещирий характер серйозності і зверхності співрозмовника. Отже, має місце іронічне вживання вигуку:

- *¡Dominar su orgullo! ¡Está de Dios que hoy no salimos!*

- *Madre mía, no. ¡Dios Espíritu Santo! Sentí que era yo la que me iba a morir. ¿Qué hacer?* [31, с. 67]

У подібному іронічному використанні вигук розгубленості побудований у фразі *¿es así?*, що виражає значення підкресленого сумніву, недовіри до слів співрозмовника.

- *Se murió de eso,– decía el doctor Dionisio Iguarán.*

- *¿Es así?*

- *De todos modos el viejo murió tres años después de una especie de difteria* [31, с. 70].

Таким чином, узагальнюючи вищевикладене, відзначимо, що слухач (пасивний учасник бесіди) за допомогою коротких вигукних реплік, які не переривають мову співрозмовника, контролює і вміло направляє хід бесіди.

2.2. Вигуки для встановлення контакту та розгортання діалогу

У свою чергу мовець починає процес мовної комунікації, задає тему розмови. У зв'язку з цим, як зазначається в більшості лінгвістичних досліджень у функції вигуків, що використовуються мовцем, входять, перш за все: а) встановлення контакту і б) емоційне оформлення розгортання діалогу (або дискурсу) [13, с. 119]. Розглянемо особливості виконання вигуками даних функцій з урахуванням умов іспанської мови більш докладно.

Так, по відношенню до функції встановлення контакту промовистою описуються певні ситуації стандартного типу, що враховують випадки використання вигукних форм з метою залучення до своїх висловлювань уваги співрозмовників непрямим шляхом. Як приклади можна привести наступні:

Людина в розпал вечірки голосно вигукує прокляття. Подібна яскраво виражена емоційна реакція при одночасній відсутності явної представляють небезпеку не може не викликати зацікавленості у навколишніх, що і може послужити стимулом для початку розмови:

- *¡Carajo! gritó.*

- *¿De qué se trata?, ¿Qué pasa?*

- *Lo que llamas tu vista y ese estímulo sensorial se vuelven ...* [31, с. 71]

В іншому прикладі : один, спокійно схилювався над книгою, раптом починає видавати незв'язні емоційні репліки, мимоволі змушуючи свого хорошого знайомого відволіктися від своїх справ і вступати з ним в розмову, в з'ясування причин таких емоційних реакцій.

- *¡Oh, ay-ay-ay! Vaya! ...*

- *¿Qué quiere decir esto? ¿ Qué estás haciendo aquí?*

- *Por lo menos en España eso se aprende en el burdel y en los toros , coño. Color local , che* [31, с. 80].

У свою чергу, як показує узагальнений аналіз відповідних лінгвістичних досліджень, емоційне оформлення дискурсу стосується перш за все побутової та неофіційної комунікації, що допускає велику ступінь прояву емоцій як з боку слухача, так і мовця. Так, передбачається, що оповідач, оживляючи в своїй пам'яті передану історію, повторно переживає ті ж емоційні стани, одночасно заражаючи ними слухачів. У таких випадках, як зазначається, емоція, що виражається вигуком, є стимулом до мови або до оцінки чого-небудь, а відразу слідом за цим йде безпосередньо розповідь [28, с. 69]. Даний прийом можна проілюструвати використанням іспанського вигуку *¡ah!* (*¡Oh!*), Що використовується навмисно для того, щоб з самого початку розповіді привернути увагу співрозмовників безпосередній схвильованістю як симптомом, що обіцяють незвичайність, цікавість, важливість майбутнього неформального розповіді.

- *Ah! Oye! A quién carajo se le podía ocurrir que los gemelos iban a matar a nadie , y menos con un cuchillo de puercos!*

- *¡No puede ser!*

- *¡Glielo dico io! ¡Se lo digo yo, carajo!* [31, с. 87]

При цьому, як показують гендерні дослідження, найбільш частотно вживання даного вигуку в мовленні іспанських жінок. Наведемо наступний приклад:

- *¡Ah! Querida mí, Debe ser curioso para una mujer como vos.*

- *Oh , Cualquier cosa podía ser más interesante que adivinar el diálogo entre la Maga y Gregorovius* [31, с. 93].

Більш конкретним щодо вживання і за значенням є, наприклад, іспанське вигук *¡ay! ¡ay de mí!*, Яке вводить оцінне висловлювання, додаючи конотації психологічної тяжкості, пригніченості при згадці об'єкта і його властивостей.

- *¡Ay de mí! No es que me cueste imaginármela a orillas del río, con trenzas y un color rosado en las mejillas, como mis compatriotas de*

Transilvania, antes de que se le fueran poniendo pálidas con este maldito clima luteciano [31, с. 100].

- ¡Ay! Y me parece que no te das demasiado cuenta de que Rocamadour está muy enfermo, terriblemente débil y enfermo, y que lo cuidarían mejor en el hospital [31, с. 101].

Висновки до розділу 2

Узагальнюючи все вищевикладене, зазначимо, що всім іспанським вигукам в рамках використання в реальній мовленнєвій (діалогічній) комунікації властива одна об'єднуюча функція: формування та підтримання в подальшому безпосереднього прямого контакту між мовцями. При цьому, якщо слухач (пасивний учасник бесіди) за допомогою коротких, не перериваючих мову співрозмовника реплік, контролює і вміло направляє хід бесіди, виконуючи тим самим функцію контролю за процесом гармонійного сприйняття інформації, то в свою чергу мовець починає процес мовленнєвої комунікації, задає тему розмови.

РОЗДІЛ 3

НАВЧАННЯ ВЖИВАННЯ ВИГУКІВ НА УРОКАХ ДІАЛОГІЧНОГО МОВЛЕННЯ В ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

3.1. Роль вигуків в діалогічному мовленні

Діалогічний текст завжди пов'язаний з підтекстом. Як показали дослідження представників психологічного напрямку в лінгвістиці (Л.С.Виготський, Л. Якубинский), діалогічна мова завжди скорочена, в ній завжди мається на увазі те, що вже відомо обом співрозмовникам - і, отже, "семантика діалогічного мовлення завжди передбачає щось, що знаходиться за текстом і в підтексті (найпростішим прикладом служать алюзії, якими насичене усне мовленнєве спілкування)" [2, с. 165].

Діалогічний текст насичений вигуками, і хоча даний факт не є його синтаксичною властивістю, він відбивається на його синтаксичній будові. Діалогічна мова більш афективних в порівнянні з промовою монологічного, що й обумовлює підвищену частоту вживання вигуків в розмовній мові, якщо відсутні вимоги, що перешкоджають їх вживання. Вигуки імплікують емоційну реакцію на дійсність, їх вживання, в основному, зрозуміло з контексту [1, с. 37].

Вигук в складі діалогічного тексту виступає не тільки як засіб вираження різних емоційних реакцій на навколишню дійсність, а й як засіб встановлення і підтримання мовного контакту між співрозмовниками, виконуючи фатичну функцію мови [6, с. 323].

Насиченість діалогічного мовлення вигуками обумовлена підвищеною ефективністю і проявом імплікаційних тенденцій. Вигуки є маркером функціонально-тематичної імплікації, так як імплікують емоційний стан мовця, а також розкривають індивідуальні особливості

учасників спілкування. Наприклад, вживання вигуку *¿Uh?*, Замість більш звичного і нейтрального *¿Pues?*, передає особливості мови не дорослих і одночасно недостатньо освічених учасників діалогу.

Мовлення існує у формі конкретних висловлювань, де за допомогою арсеналу мовних і немовних засобів та їх організаційної єдності зі змістом і структурною характеристикою здійснюється вираження почуттів мовця. Тому зрозумілим є інтерес лінгвістів до вивчення одиниць, які беруть участь у реалізації естетичної функції мови та механізмів, що відповідають за емоційне забарвлення висловлювання. Вираження емоцій та емоційний вплив має місце завдяки емотивній функції мовних одиниць, обумовленій емотивною семантикою, яка реалізується за допомогою емотивних вигуків та вигуківих висловлювань, що актуалізуються в специфічних контекстах [13, с.124].

Серед вигуківих висловлювань, які використовуються для організації мовленнєвого спілкування, можна виділити вигуки, які вживаються мовцем для заповнення пауз у розмові та дозволяють йому сформулювати висловлювання. До них належать вигуки, що виражають прощання (*Hasta luego, Adiós*), вигуківі висловлювання, що виражають завершеність теми розмови (*Bien, Vale*), почуття вдячності (*Gracias*), побажання успіху (*Ten suerte*). Вигуківі речення можуть виражати вдячність (*Gracias*), вибачення (*Pido perdón*), побажання (*Salud*), а також спробу мовця спонукати слухача виконати певну дію. Наприклад, вигуки, що містять вимогу зберігати тишу (*Silencio*), акробатичні команди. Характер уживання емоційних вигуків дозволяє створити портрет мовної особистості. Мовець самостійно надає перевагу тому чи іншому мовному засобу для вираження емоцій за допомогою вигуків, цим самим вибудовується мовленнєвий імідж. Мовна особистість формує свій мовленнєвий імідж як цілеспрямовану дію, яка актуалізується незалежно від суб'єкта мовлення [17, с. 31].

Усім вигукам у діалогічному мовленні притаманна одна загальна функція: встановлення і підтримання живого контакту між співрозмовниками. Це дає партнерам певний комфорт як щодо самого процесу протікання бесіди, так і щодо емоційного стану партнера та процесу передачі й отримання інформації [13, с. 124]. Реалізація даними засобами контактної функції сприяє їх експресивно-емоційній забарвленості. Умовами їх використання виступає напруженість діалогічного спілкування. Звідси випливають і умови їх використання:

- напруженість діалогічної дії;
- участь у діалозі двох або більше осіб та, у свою чергу, спрямованість не на одного, а на декількох співрозмовників.

Емотивність, експресивність, емоції є комунікативними поняттями, під дією яких здійснюється зв'язок між емоційним імпульсом людини і мовою, де вигуки виступають як своєрідні провідники, звукові образи емоцій. Можливості мовця, оперуючи словами, виражати емоції і пропускати їх через ситуації, соціум, інші фільтри пізнання, залежно від яких ті самі емоції набувають різного лексико-семантичного вираження, вказують на те, що емоції не існують поза мисленневою діяльністю. Тому процес обмірковування, осмислення і ментального залучення до процесу комунікації впливає на вибір мовного засобу в певній мовленнєвій ситуації. Вибір того чи іншого вигуку або вигукового висловлення обумовлений конкретною мовленнєвою ситуацією і свідчить про стан мовця [8, с. 132].

Говорячи про функціональне вживання вигуків у сучасній іспанській мові в цілому, слід також брати до уваги той факт, що одним з найбільш важливих засобів структурування діалогу є наявність в ньому цілого ряду так званих «інтерактивних блоків» (суміжних пар реплік, типу: вітання/вітання; засудження/вибачення; питання/відповідь; запит/пропозицію; прохання/згоду або відмову тощо: *Verdad que no lo conocés?. – Sí, ya sé –dijo Oliveira* - питання / відповідь. Структурність

таких суміжних пар, як зазначається, полягає в їх текстовій передбачуваності: при наявності першого елемента пари, в звичайному випадку очікуємо другий елемент за соціальними правилами мовної взаємодії (мовного етикету).

У ряді суміжних реплік, наприклад, в проханнях і відповідях на них, для другого елемента є ряд можливостей: позитивну відповідь (згоду) або негативну відповідь (відмова). До таких же суміжних парам відносяться загальні питання з двома можливими варіантами відповіді: *Si* і *No*. При цьому наявність зазначених нами можливостей, на думку лінгвістів, в цілому не дуже ускладнює загальну картину текстової передбачуваності, навіть у випадках, коли співрозмовник замість короткої негативної відповіді вступає в розгорнуті пояснення [25, с. 130]:

No, Yo me llamo Lucía pero vos no tenés que llamarme así- dijo la Maga.

У зв'язку з цим необхідність проходження принципом ввічливості, розпорядчому прагнення до згоди з думкою співрозмовника, допомагає пояснити структурну і змістову ускладненість негативних відповідей, необхідність різного роду аргументацій, наприклад, на користь об'єктивної неможливості допомогти, висловлення жалю тощо.

No, no sois capaz. El tacto que reemplaza las definiciones, el instinto que va más allá de la inteligencia.

З огляду на це, негативні репліки часто називають «небажаними», «маркованими». Їм в свою чергу протиставлені позитивні репліки (короткі з формальної точки зору), що є «кращими» і «немаркованими». Такі репліки легко замінюються своїми «симптоматичними аналогами», перш за все, такими як вигуки, без шкоди для комунікативної взаємодії, будучи аналогічними за значенням позитивного відповідного мовного акту. Нижче ми розглянемо кілька випадків використання вигуків в якості такого «кращого» мовного акту [25, с.131].

Так, перш за все це представляється можливим при використанні в якості відповіді на питання. У наступному прикладі має підозри і просить конкретної відповіді говорить з вираженою співрозмовником емоції гніву за допомогою вигуки (*¡Ay! ¡Por Dios!*) виводить підтверджує інформацію, аналогічну тій, яку він отримав би за допомогою адресованих знаків - кивка підтвердження або реплік типу *si, por de contado*.

- *¿No quieres que te siga contando de Ossip? – dijo la Maga.*

- *¡Ay! ¡Por Dios!*

- *He comprendido. Te podrás ir, si quieres.*

В іншому випадку, при категоричному спонуканні до виконання певної дії, або при повторному нагадуванні про необхідність здійснення дії, вживання вигуків *¡Santo Dios!*; і цілої фрази в ролі вигуку *¡Que me lleve el diablo!* виражають емоції роздратування від постійного нагадування (в першому прикладі), розгубленості (у другому прикладі); з боку адресата, спонукання однозначно прочитується автором спонукального акту як вираз згоди з негайним початком виконання необхідного дії.

- *Cuando despierte dijo, recuérdame que me voy a casar con ella.*

- *¡ Santo Dios!*

- *Vení, Y a ver si ese café marcha de una vez señoras.*

- *¡Que me lleve el diablo!* [31, с.115]

Такі своєрідні відповіді однозначно сприймаються спонукаючою особою (особливо в ситуації неформального, неофіційного спілкування) як згоду.

3.2. Методика вживання вигуків при навчанні діалогічного мовлення на уроках іспанської мови

Діалог в процесі навчання іноземної мови виступає не тільки як одна з найважливіших цілей навчання мовленнєвого спілкування, а й як засіб вдосконалення мовленнєвих умінь і навичок [11, с. 26].

Під діалогом мають на увазі форму мовлення, при якій відбувається безпосередній обмін репліками між двома або декількома людьми. Володимир Львович Скалкин, характеризуючи діалогічну мову, підкреслює, що діалогічна мова представляє собою «об'єднане ситуативно-тематичної спільності і комунікативними мотивами поєднання усних висловлювань, послідовно породжених двома і більше співрозмовниками в безпосередньому акті спілкування» [17, с. 25]. В основі кожного діалогу лежать різні висловлювання, комбінування яких складає його сутність. За метою прийнято розрізняти розповідне, питальне та спонукальне висловлювання, кожне з яких може бути стверджувальним або заперечним. Також, для діалогічного мовлення характерне вживання вставних слів та висловлювань оцінного характеру [10, с. 108].

Діалог передбачає зорове сприйняття співрозмовника і певну завершеність висловлювання, яка доповнюється позамовними засобами спілкування. Характерною особливістю діалогічного мовлення є його емоційна забарвленість: це знаходить відображення у підборі лексико-граматичних засобів, у структурі реплік та в інтонації. Ще одна його риса – спонтанність. Оскільки мовленнєва поведінка кожного учасника діалогу залежить від поведінки партнера, тому діалогічне мовлення не можливо спланувати заздалегідь, що потребує певного ступеня автоматизованості і готовності до використання мовленнєвого матеріалу [11, с. 27].

Діалогічне мовлення має двосторонній характер – обмін реплік не може здійснюватися без взаємного розуміння, яке відбувається через аудіювання. Тому в учнів необхідно розвивати вміння ініціативно розпочинати діалог, реагувати на репліки співрозмовника і спонукати його до продовження розмови.

При навчанні школярів діалогічного мовлення вирішуються такі основні завдання [12, с. 23]:

По-перше, дати поняття діалогу у всьому його різноманітті, в його природній формі, щоб учні переконалися, що форма питання-відповідь – лише окремих, хоча і найпоширеніший випадок діалогічного спілкування. На різних прикладах слід показати учням, що мова лише тоді буде живою, природною і по-справжньому діалогічною, якщо в зміст реплік будуть включатися вітання, повідомлення, запрошення, вираження різного роду почуттів (здивування, подяки, впевненості, сумніву), оцінка фактів тощо.

По-друге, навчити учнів потрібним реплікам, натренувати їх до рівня автоматизму при вживанні в конкретній ситуації.

По-третє, навчити школярів обмінюватися цими репліками в відповідних ситуаціях, тобто навчити їх вести власне діалог. Здійсненню цих завдань, крім чисто методичних прийомів, допомагає безпосередньо мовний матеріал підручників з системою лексичних добірок, спеціальних вправ і текстів

У процесі діалогічної взаємодії учасниками комунікації активно використовуються як вербальні, так і невербальні засоби. Згідно традиційній граматиці, вигук – це службова частина мови, що відноситься до вербальних засобів. Саме тому вивчення теми вигук доречно саме в контексті навчання діалогічному мовленню [18, с. 6].

Розглянемо варіанти залучення теми вигук під час навчання діалогічного мовлення на уроках іспанської мови на прикладі фрагменту уроку у 7 класі.

Тема уроку: На канікулах

Етап. Мета. Прийом.

Етап 2. Актуалізація лексичних одиниць з теми «Привітання»

Мета: зняти лексичні труднощі та налаштувати учнів на вивчення нової теми.

Прийом: бесіда з класом.

Зміст роботи

Maestra: ¡Buenos días! ¿Cómo estáis?

Alumnos: ¡Muy buenos!
¡Estamos bién, gracias!

Maestra: Vamos a acordar otras formas de saludo que sabemos. (вчитель просить пригадати форми привітання)

Alumnos: *Buenos días; Buenas tardes; Buenas noches; Hola.*

Maestra: ¡Muy bien! Y ahora acordamos las formas de despedidas.

Alumnos: Adiós, Hasta luego, Hasta la vista...

Maestra: А чи знали ви, що звичні вам форми вітання та прощання є свого роду вигуками? Вигуки являють собою особливу граматичну категорію, яка частіше за все розглядається як залежна частина мови. Це слова, а іноді навіть звуки що роблять нашу мову більш природною, емоційною. Навіть не знаючи про них, ми з вами вживаємо їх ще змалечку. Кожен з нас вигукував «Ай» коли

нам було боляче, або «Ой» якщо щось трапилось, та раділи вигукуючи «Ура!» будь-якій добрій події. В іспанській мові також є багато вигуків і сьогодні ми з вами розглянемо деякі з них.

Етап 3. Опрацювання діалогу з вигуковою лексикою.

Мета: вчити учнів розпізнавати вигукову лексику у діалозі.

Приєм: активне слухання, відповіді на питання.

Maestra: Ahora, os propongo escuchar el diálogo que tenéis también en vuestras hojas de papel (Вчитель пропонує прослухати діалог, який вони мають також у друкованому вигляді як роздатковий матеріалі.)

– ¡Hola amigo! ¿Cómo has pasado las vacaciones de verano?

– ¡Hola Pedro! Las he pasado muy bien: he viajado a España para visitar a mi abuela.

– ¡Ah! ¡Qué va! Yo sueño con el viaje a España.

– ¡Ojalá te cumpla este sueño! Y tú: ¿cómo has pasado las vacaciones?

– Oh, mis vacaciones han sido no menos interesantes que las tuyas: he viajado por las ciudades de Ucrania y he conocido muchas cosas nuevas y muy interesantes.

– ¡Fantástico! ¡Oh, perdón! necesito irme ya, ¡adiós!

– ¡Adiós, amigo!

Y ahora, alumnos, buscad en el diálogo las palabras que creéis que son interjecciones. (Вчитель пропонує знайти в діалозі вигуківі слова і визначити які емоції вони позначають.)

Como pensáis ¿qué emociones expresan estas interjecciones?

Етап 4. Використання вигуків на рівні діалогічної єдності.

Мета: активізувати вигуківу лексику на понадфразовому рівні.

Прийом: виконання умовно-комунікативних вправ.

Maestra Ahora vamos a ver el uso de estas interjecciones en las frases (учні отримують картки із завданням: дати відповідь на питання свого товарища використовуючи запропоновані вигуки за зразком):

– ¡Hola! ¿Cómo estás?

– ¡Hola! Así así, he suspendido el examen de aleman.

– ¡Qué horror! Y yo tengo examen de frances mañana.

– ¡Suerte!

Вигуки для відповідей:

¡ah!: asombro, sorpresa placer

¡oh!: asombro, admiración

¡ay!: dolor

¡eh!: rechazo, desaprobación, sorpresa

¡hey!: advertencia, saludo

¡uy!: asombro, sorpresa

¡puaj!: asco desagrado

¡hola!: saludo, bienvenida

¡ojalá!: deseo

¿eh?: sorpresa consulta.

Наведена форма навчання використання вигуків у діалогічному мовленні є наочною та цікавою для учнів. Та це лише один приклад залучення вивчення теми вигук на уроках іспанської мови; їх також можна залучати як складовий елемент позакласного читання. Наприклад, іспаномовна серія книжок «Aventura joven», адаптована для учнів що вивчають іспанську мову, має у собі багато прикладів використання вигуків у молодіжному спілкуванні. Іншим прикладом позакласного читання є народна казка «El sastre y el zapatero», у якій також яскраво відображено вживання вигуків у розмові персонажів.

Висновки до розділу 3

Вживання вигуків з метою більш емоційного забарвлення мовленнєвого акту є досить поширеним явищем в сучасній іспанській мові. Вигукова лексика додає мовленню природності та робить його більш живим та емоційним.

Навчання вживання вигуків доречно також під час роботи учнів над діалогічним мовленням, де вони зможуть на практиці розглянути, зрозуміти особливості використання цієї частини мови та навчитися використовувати їх у живому мовленні.

ВИСНОВКИ

Відповідно до завдань, в результаті проведеного дослідження було вирішено питання, необхідні для досягнення поставленої мети.

У першому розділі ми розглянули теоретичні засади застосування вигуків на матеріалі досліджень різних іспанських лінгвістів. Вигуки є досить суперечливими граматичними одиницями. Деякі мовознавці донині не визначилися чи є вигуки частиною речення або ж все ж таки частиною мови. При вивченні вигуків сформувався 4 основні підходи, кожен з яких дає власне визначення. Так, перший з них визначає вигук як окремий, особливий розряд слів, які не мають номінативної функції й слугують для безпосереднього вираження емоцій та волевиявлень. За другим підходом, вигуки, на противагу повнозначним словам, не мають лексичного значення, тому що їм невластива поняттєво-предметна, поняттєво-процесуальна та поняттєво-ознакова співвіднесеність. У третьому підході вигуки постають як еквіваленти синтаксично нечленованих речень. Четвертий підхід розвиває концепцію реченнєвої природи вигуків. Загалом, вигуки являють собою групу слів, які не мають власного лексичного значення і не можуть вживатися за рамками контексту.

Існує декілька варіантів класифікацій вигуків згідно до критерію за яким їх поділяють на групи. Так, за своїм значенням (за семантичним критерієм) вигуки в іспанській мові діляться на дві основні категорії:

- вигуки, які допомагають виражати почуття та емоції;
- вигуки, які допомагають виражати волевиявлення.

Щодо класифікації за складом, вигуки поділяються на такі категорії:

- первинні (однослівні)
- похідні (словосполучення та речення).

У другому розділі ми визначили функції вигуків у живій комунікації з позиції слухача та мовця. Так основною функцією вигуків є підтримання бесіди та заохочення партнера до її продовження. При цьому, якщо слухач (пасивний учасник бесіди) за допомогою коротких, не перериваючих мову співрозмовника реплік, контролює і вміло направляє хід бесіди, виконуючи тим самим функцію контролю за процесом гармонійного сприйняття інформації, то в свою чергу мовець починає процес мовленнєвої комунікації, задає тему розмови.

У третьому розділі ми дослідили та на прикладі проілюстрували, яким чином можна залучати вивчення теми «Вигук» на уроках іспанської мови у закладах загальної середньої освіти. У процесі діалогічної взаємодії учасниками комунікації активно використовуються як вербальні, так і невербальні засоби. Згідно традиційній граматиці, вигук – це службова частина мови, що відноситься до вербальних засобів. Саме тому вивчення теми вигук доречно саме в контексті навчання діалогічному мовленню

При навчанні діалогічного мовлення із залученням вигукової лексики, вчитель має пояснити, яку роль ці слова відіграють у мовленні загалом, навчити правильно використовувати вигуки, які допомагають виражати почуття та емоції. У навчанні вживання вигуків, також обов'язково потрібно пояснити учням не тільки значення самих вигуків але й ситуації, у яких доречно їх вживання.

Підводячи підсумки, маємо зазначити, що вигук є ситуативним вербальним засобом вираження почуттів і емоцій комунікантів, що в достатній мірі наближає його до невербальних паралінгвістичних засобів. Як первинні, так і вторинні вигуки додають експресію і привносять додаткові семантичні відтінки до основних конститuentів поля згоди/незгоди – захоплення, захват, здивування/сумнів, несхвалення, піклування тощо. Природа вигуків багато в чому

визначається лінгвокультурологічними факторами, внаслідок чого використання вигуків різниться в рамках різних культур.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики : навч. посіб. / Ф. С. Бацевич. К. : Видавничий центр «Академія», 2004. С. 37.
2. Брудный А. А. Понимание как компонент психологии чтения // Проблемы социологии и психологии чтения. М.: Книга, 1976. С. 162-172.
3. Вихованець І.Р. Теоретична морфологія української мови / Вихованець І.Р., Городенська К.Г. К.: Пульсари, 2004. 400с.
4. Виноградов В. С. Грамматика испанского языка: Практический курс: Учебник для институтов и факультетов иностранных языков. 4-е изд. М.: Книжный дом «Университет», 2000. 432 с.
5. Гальскова Н. Д. Теория обучения иностранным языкам. Лингводидактика и методика / Н. Д. Гальскова, Н. И. Гез. К. : Академія, 2006. 336 с.
6. Мацько Л.І. Стилїстика української мови / Л.І. Мацько. К. : Вища школа, 2010. 462 с.
7. Мацько Л.І. Вигук / Л.І. Мацько // Українська мова: енциклопедія. К.: Вид-во «Українська енциклопедія» ім. М.П. Бажана, 2000. С. 64.
8. Курило О.Й. Від вигукова лексика сучасної української літературної мови: склад і структура / О.Й. Курило // Збірник наукових праць Ужгородського державного університету «Сучасні проблеми мовознавства та літературознавства». 2010. Вип. 2. С.130-135.
9. Методика викладання іноземних мов у середніх навчальних закладах : підручник. 2-ге вид., випр. і переоб. / кол.авторів під керівн. С. Ю. Ніколаєвої. К. : Ленвіт, 2002. 328с.

10. Матеріали школи-семінару “Нові підходи до навчання іноземної мови” Х.:Харків: Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна. 2014. с. 108.
11. Ніколаєва С. Ю. Цілі навчання іноземних мов в аспекті компетентнісного підходу / С. Ю. Ніколаєва. К. : Ленвіт, 2010. 190 с.
12. Панова Л. С, Андрійко І. Ф., Тезікова С. В. та ін., Методика навчання іноземних мов у загальноосвітніх навчальних закладах/ Панова Л. С, Андрійко І. Ф., Тезікова С. В. та ін., ВІД «Академія», 2010.
13. Пініч І.П. Вираження емоцій в окличних висловлюваннях/ І. П. Пініч// Проблеми семантики, прагматики та когнітивної лінгвістики. Вип.4. 2004. С.116-124.
14. Рак О.М. Семантико-функціональні особливості вигуків у французькій мові: діахронічний та синхронічний аспекти: Автореф. дис. канд. філол. наук: 10.02.05 / О. М. Рак. К. : Київ. національний університет ім. Т. Шевченка, 2009. 20 с.
15. Реформатский А.А. Введение в языковедение / А.А. Реформаторский М.: Аспект Пресс, 1996. - 536 с.
16. Смашнюк О.І. Маркери емоційності у спонтанній комунікації (на матеріалі Британського національного корпусу текстів): автореф. на здобуття ступеня канд. філол. наук: спец. 10.02.04 “Германські мови”/ Смашнюк О.І. Київ. нац. ун-т. ім. Т. Шевченка. К., 2009.
17. Скалкин В. Л. Обучение диалогической речи (на материале английского языка): пособие для учителей. Киев, 1989.
18. Складенко Н. К. Сучасні вимоги до вправ для формування іншомовних мовленнєвих навичок і вмінь / Н. К. Складенко // Іноземні мови. К. : Нова книга, 1999. С. 3-7.
19. Ткаченко, Л. Л. Лексикологія іспанської мови: навч. посіб. для студентів-філологів вищих закладів освіти. Херсон: ХДУ, 2013. 188с.

20. Чахоян Л.П. Синтаксис диалогической речи современного англ. языка/ Л.П. Чахоян. М.: Высш. Школа., 1979. 168с.
21. Mª J. López Bobo La interjección. Aspectos gramaticales. Arco libros, Madrid España 2002.
22. N. Cueto Vallverdú, Mª J. López Bobo La interjección. Semántica y pragmática. Arco libros, Madrid España 2003.
23. Nueva gramática de la lengua española. Morfología y sintaxis. Madrid 2009.
24. Almela Perez, R., Apuntes gramaticales sobre la interjección, Publicaciones de la universidad de Murcia, 1982.
25. Montes, R.G. The development of discourse markers in Spanish: Interjections, Journal of Pragmatics, 1999. p. 128-131.
26. Torres Sánchez, Mª A. La interjección, Servicio de Publicaciones de la Universidad de Cádiz, Universidad de Cádiz 2000.
27. Teso E. Compendio y ejercicios de semantica, Arco libros, Madrid, 2002.
28. N. Cueto Vallverdú Contexto: codificación y restricciones contextuales, Seminario de investigación, Universidad de Oviedo, 2000.
29. Gonzales Calvo, J. M. Adverbio, interjección y enlaces extraoracionales, Variaciones en torno a la gramática española, Universidad de Extremadura, 2002 p. 266-279.
30. Bello A., Gramática de la lengua castellana, estudio y edición de Ramón Trujillo, Arco libros, Madrid, 1990.

ІЛЮСТРАТИВНІ МАТЕРІАЛИ

31. Cortázar J. Rayuela. Madrid: España, 2005. 155 p.
32. Ignacio Padilla La isla de las tribus perdidas: La incógnita del mar latinoamericano. Barcelona: Debate. 2010 P. 50

ЕЛЕКТРОННІ РЕСУРСИ

33. Агапова, А. В. Вигуки в іспанській мові: деякі теоретичні аспекти та функціонування в мові / А. В. Агапова. Текст : безпосередній, електронний // Молодий вчений. 2018. №25 (211). С. 338-340. Режим доступу: <https://moluch.ru/archive/211/51797/> (дата звернення: 3.04.2020).
34. Arturo Ramo García. La interjección [Recurso electrónico] / Arturo Ramo García. Acceso: <http://www.aplicaciones.info/lengua/morfo28.htm>
35. Dialogic teaching at school [Electronic resource] / ed. By Oksana Duchak, 2014. Access mode : <file:///D:/Downloads/48-50-1-SM.pdf>
36. El sastre y el zapatero. [Recurso electrónico] /Cuento popular. Acceso: <http://narracentro.blogspot.com/2017/01/el-sastre-y-el-zapatero.html>
37. Luisa María Arias Prada. Las Interjecciones. [Recurso electrónico] Luisa María Arias Prada. Acceso: <https://luisamariaarias.wordpress.com/lengua-espanola/tema-14/las-interjecciones/>